

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036
0030 OSLO

Vår ref.:
16/1156- 4- GWA

Deres ref.:
15/2870

Dato:
19.08.2016

Høringssvar forskrift om fysisk sikring av krisesentertilbudet

Innledning

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) viser til høringsbrev fra 23.mai 2016. LDO støtter forslaget om en forskrift som oppsetter krav om fysisk sikring og individtilpassede sikkerhetstiltak på krisesentrene. Ombudet ser forskriftsfesting som et positivt skritt for å fremme samsvar med standardene nedfelt i konvensjonene som ombudet har tilsyn med.

LDO fører tilsyn med at norsk rett og forvaltningspraksis er i overensstemmelse med Norges forpliktelser etter kvinnekongresskonvensjonen (CEDAW), rasediskrimineringskonvensjonen (CERD) og FN-kongresskonvensjonen om rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD), og har på bakgrunn av dette enkelte merknader til høringen. LDOs innspill har sin bakgrunn i klagesaker ombudet har behandlet, og kunnskapsinnhenting fra sivil samfunn på området kjønnsbasert vold. I arbeidet med denne høringen har vi blant annet gjennomført et møte med Oslo krisesenter.

Ulikheter i krisesentertilbudet

CEDAW gir kvinner et vern mot direkte, indirekte og strukturell diskriminering og pålegger staten å arbeide aktivt for å hindre diskriminering av kvinner. Ifølge hovedanbefaling nr. 19 rammes kjønnsbasert vold av forbudet mot diskriminering av kvinner, og CEDAW forplikter staten til utvikle tiltak for å gi

voldsutsatte kvinner tilstrekkelig beskyttelse. Etter Kriesesenterloven er alle kommuner pålagt å tilby et trygt kriesesentertilbud til personer som utsettes for vold i nære relasjoner. I dag er det imidlertid innbyrdes forskjeller mellom kriesesentrene når det gjelder graden av sikkerhetsmessig oppgradering av botilbudene. Kriesesentersekreteriatet peker i sitt høringssvar på at døgnbemanning er viktig for å øke sikkerheten i tilbudet, men viser til at manglende økonomi er årsaken til at flere kriesesentre i dag ikke er dette. LDO støtter derfor Kriesesentersekreteriatets forslag om at BLD skal utrede og fastsette en bemanningsnorm som sikrer døgnbemanning på kriesesentrene, og som kommunene blir pålagt å følge.

Brukere med etnisk minoritetsbakgrunn

Noen voldsutsatte kvinner tilhører særlig utsatte grupper, eller de befinner seg i situasjoner og posisjoner som gjør dem særlig sårbare. Dette innebærer at offentlige tiltak for å beskytte kvinner må ta høyde for spesifikke utfordringer som disse kvinnene har.

CERDs artikkel 5 (b) forplikter staten til å beskytte personer med etnisk minoritetsbakgrunn mot voldshandlinger eller legemsbeskadigelse. I alle landets fylker er kvinner med innvandrers- og flyktningebakgrunn i flertall blant de som benytter seg av kriesesentrenes botilbud. En undersøkelse fra 2008 fant at 54 prosent av brukerne med minoritetsbakgrunn behersket lite eller ikke noe norsk.¹

NOVAs kartlegging fra 2014 viste at 28 prosent av kriesesentrene ikke hadde etablerte rutiner for bruk av tolk, og en fjerdedel av kriesesentrene oppga at de har større behov for tolketjenester enn det senteret hadde økonomiske ressurser til. Kartleggingen avdekket også ulik kommunal praksis når det gjelder finansiering av tolketjenester på kriesesentrene.²

Skal Kriesesentrene kunne gjennomføre og følge opp individuelle trusselvurderinger i muntlig dialog med brukere som ikke behersker norsk tilstrekkelig, vil tilgang på tolketjenester være avgjørende. LDO vil derfor understreke behovet for en styrking av tolketilbudet på Kriesesentrene, og vi vil særlig peke på behovet for en tydelig kommunal finansiering.

¹<https://www.nkvts.no/content/uploads/2015/08/ethjemforossethjemfordeg11.pdf>

² <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/2014/Kriesesentertilbudet-i-kommunene>

Brukere med et særlig trusselbilde

I utkastet foreslås det å innføre et pålegg til kommunene om å flytte bruker til et annet krisesentertilbud hvis politiet, sammen med ansatte ved krisesenteret, finner at krisesenterets fysiske sikring ikke ivaretar brukerens sikkerhet godt nok.

Det faktum at krisesentrene er geografisk spredt, er en tydelig sikkerhetsmessig fordel når det gjelder å beskytte kvinner utsatt for vold. LDOs kunnskap fra klagesaksbehandling og kontakt med sivilt samfunn viser imidlertid at når kvinner har et høyt trusselbilde, gjør ulike forhold det ofte vanskelig å få opphold på et annet krisesenter enn det som er lokalisert i det geografiske området brukeren bor i.

LDO vil fremheve at dette er en problemstilling som særlig rammer kvinner med innvandrerbakgrunn og kvinner fra nasjonale minoriteter. Voldsutsatte kvinner med disse bakgrunnene vil oftere være i en situasjon med en større grad av kollektivt trusselbilde. Det kan handle om trusler fra voldsutøvers familie og slekt, eller fra en større del av minoritetsgruppen som støtter familien.

Krisesentersekreteriatet peker i sitt høringssvar på den samme «kasteball»problematikken, og viser til at de stadig får henvendelse fra politiet eller fra krisesentre som ikke får flyttet brukere hvor det foreligger en høy risiko for grov vold og drapstrusler. Årsaken til dette er blant annet usikkerhet når det gjelder økonomisk dekning av oppholdet.

LDO støtter en forskriftsfesting som tydeliggjør kommunens ansvar for å sikre et helhetlig tilbud. Vi ser imidlertid at det er behov for avklaringer når det gjelder ansvarsfordeling, organisering og finansiering av krisesentertilbudet til brukere som er særlig trusselutsatt, og hvor det er nødvendig å iverksette forsterkede sikkerhetstiltak.

Brukere med nedsatt funksjonsevne eller rusavhengighet

Artikkel 6 i CRPD peker særlig på statens forpliktelse til å sikre menneskerettighetene til kvinner med nedsatt funksjonsevne. I CRPD-komiteens utkast til generelle kommentarer til artikkel 6, fremhever den

funksjonshemmede kvinners særskilte voldsutsatthet som en særlig menneskerettslig utfordring.³

Kvinner med nedsatt fysisk eller psykososial funksjonsevne er grupper som i liten grad får et tilbud ved krisesentrene, til tross for at de er særlig utsatt for vold og vil ha de samme behov for fysiske og individuelle sikkerhetstiltak som andre voldsutsatte kvinner.

Buudir har fått i oppdrag å iverksette et utviklingsprosjekt hvor de skal utprøve modeller for et krisesentertilbud til utsatte grupper i enkelte kommuner. LDO vil her fremheve betydningen av at det stilles samme sikkerhetskrav ved utvikling av alternative tilbud. LDO mener at Barne- og likestillingsdepartementet i oppfølgingen av denne høringsrunden, bør vurdere en tilpassing av forskriften til også å omfatte krav om fysisk sikring og individuelle sikkerhetstiltak i botilbud som lokaliseres utenfor Krisesentrene.

Avslutning

LDO vil avslutningsvis peke på behovet for en overordnet kommunal tilnærming til arbeidet med sikkerhet. For det første vil det ofte kunne være for ressurskrevende for krisesentrene å skulle gi bistand til eller koordinere tjenester til kvinner som har behov for omfattende sikkerhetstiltak. Samarbeidspartnere til krisesentrene bør også få økt sin kompetanse slik at kommunene i større grad kan gi god og helhetlig bistand. Det er derfor viktig at kunnskapen som krisesentrene har erkjennes, videreformidles og tas i bruk av de andre hjelpeinstansene i kommunen.

Vennlig hilsen

Hanne Bjurstrøm
Likestillings- og diskrimineringsombud

Gro Wærstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent, og gyldig uten signatur.

³ <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/GCWomen.aspx>

